

Raiteet kaupunkiseutujen elinvoiman edistäjänä eilen tänään ja huomenna

Juha Kostainen, 5.9.2024

Tampereen kaupunkiseutu

Kaupungistuminen jatkuu, haasteita riittää

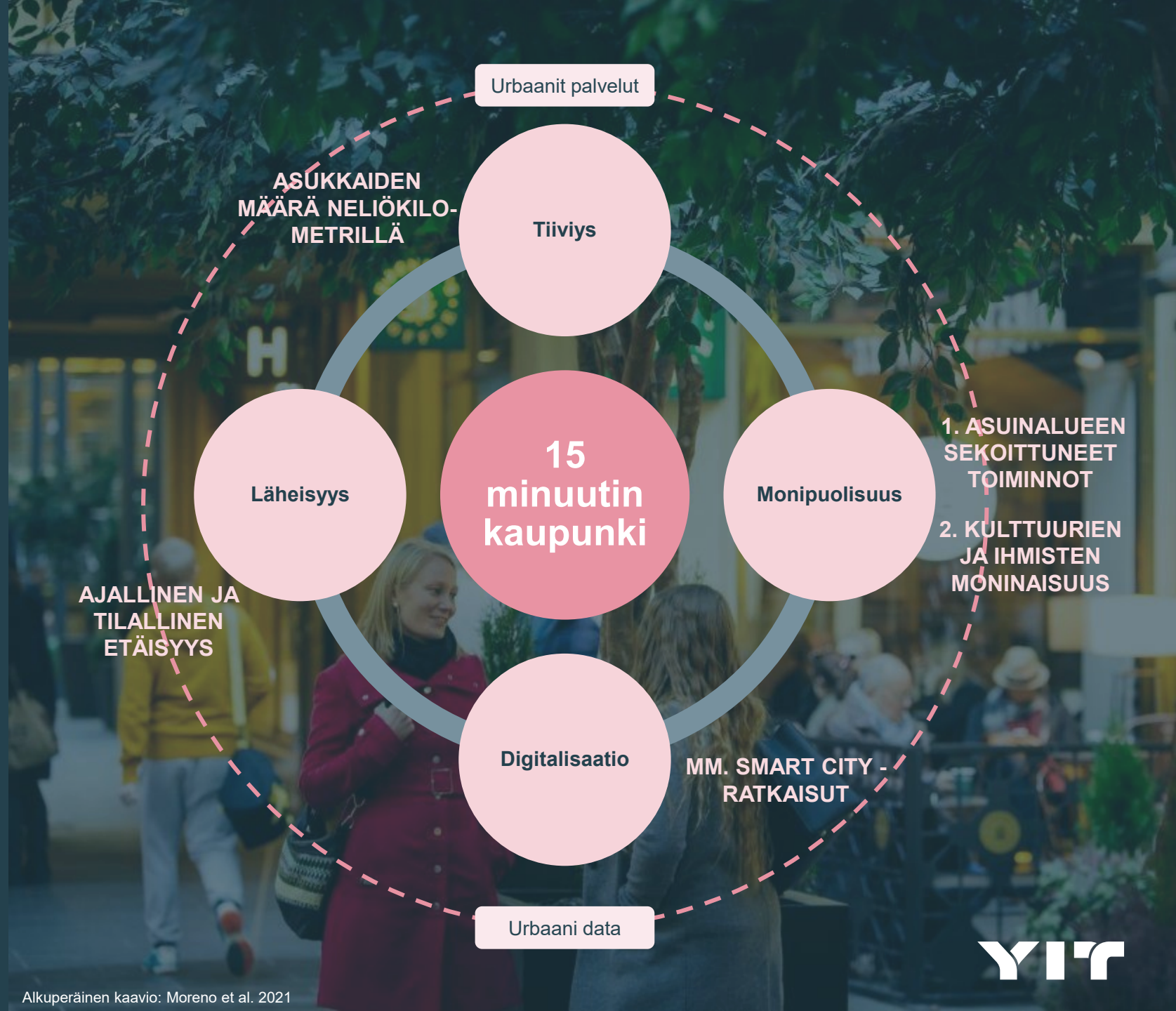
- Kaupungistuminen jatkunut 6000 vuotta ja tulee jatkumaan (Smith, 2020)
- Ihmiset etsivät parempaa elämää kaupungeista
- Globaalit ympäristöongelmat on ratkaistava kaupungeissa
- Miten yhdistetään vähäpäästöisyys, kaupunkivihreä ja tiiviys?
- Liikenteen päästöt eivät ole Suomessa merkittävästi vähentyneet, autoilu ei enää perusratkaisu

Kaupunkirakenne

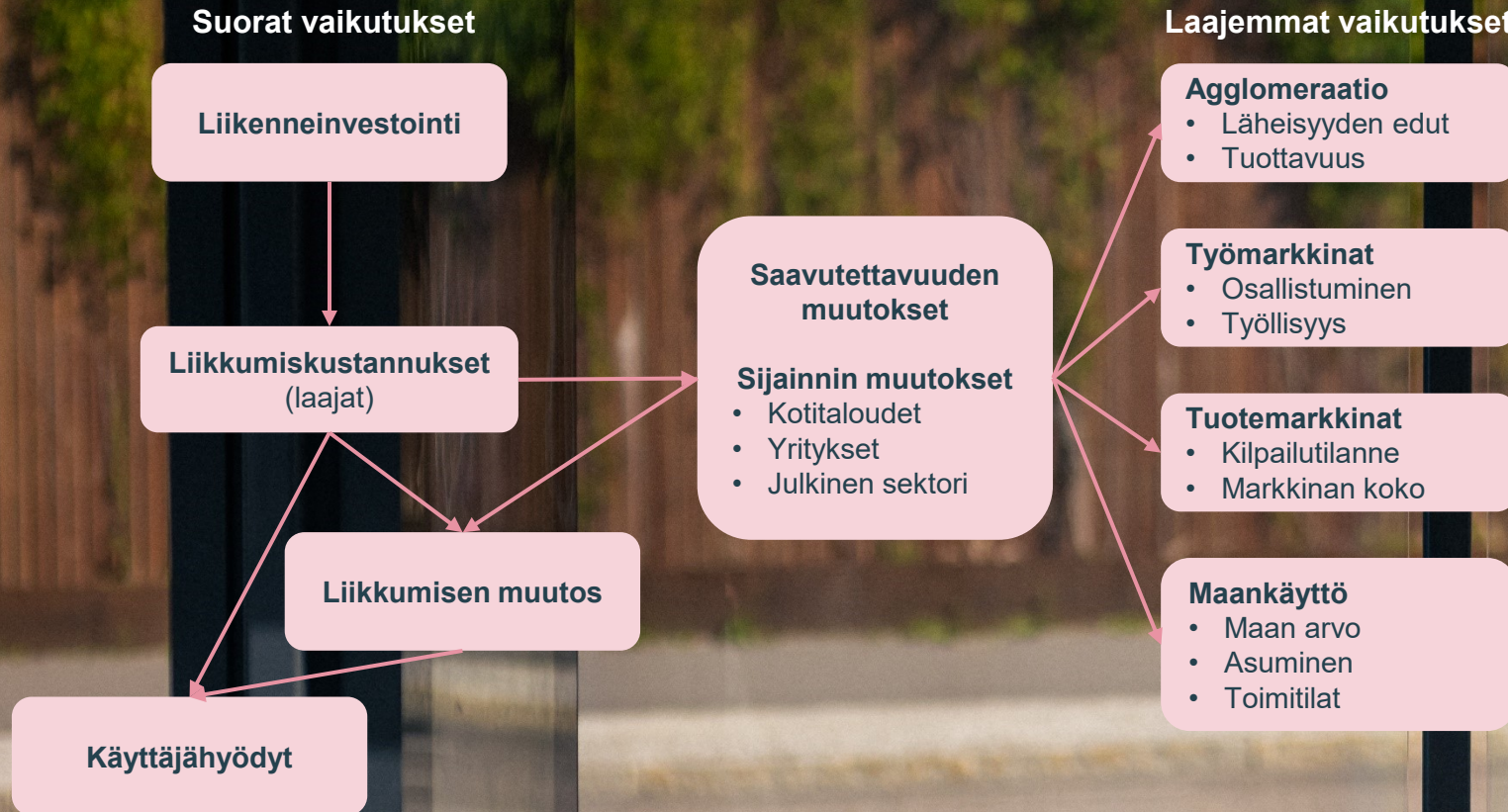
15 minuutin kaupungin viitekehys*

- Sujuvassa kaupungissa kaikki arjen tärkeät asiat tulisi saavuttaa vartissa kävellen, pyöräillen tai julkisilla liikennevälineillä
- Kaupunkien keskustoista ja alakeskuksista muodostuu urbaaneja, sekoittuneita ympäristöjä
- Ajatusta voi soveltaa myös lähiöiden uudistamiseen

*Moreno et al. (2021): Introducing the “15-Minute City”: Sustainability, Resilience and Place Identity in Future Post-Pandemic Cities; Moreno 2024: 15-minute city

Liikenneinvestointien laajempien vaikutusten mekanismi

Ratikka joukkoliikenteen käyttöasteen kasvattajana

- Tampereella joukkoliikenteen käyttö on lisääntynyt ratikan myötä
 - Nousijamäärät kasvoivat 2022 – 2023 noin 18 %
- Pohjoismaisissa raitiotiekaupungeissa (mm. Bergen, Lund) joukkoliikenteen kulkutapaosuus on keskimäärin muita kaupunkeja korkeampi (mm. Trondheim, Malmö)
 - Esimerkiksi Tanskan Aarhusissa ratikkaa käytettiin 40 % enemmän kuin ensimmäisellä osiolla aiemmin palvelutta bussia

Tampereen Ratikka (2023). Kuluttajatutkimus 2023 Yhteenveto. tampereen-ratikka-seuranta-kuluttajatutkimus-2023-yhteenveto.pdf (epressi.com)

Nysse (2024). Tampereen seudun joukkoliikenteen vuosikertomus 2023. <https://vuosikertomus.nysse.fi/vuosi2023/>

WSP (2018). Pohjoismaisten raitiotie- ja superbussikaupunkien vertailua. https://www.turku.fi/sites/default/files/atoms/files/pohjoismaisten_raiotie- ja_superbussikaupunkien_vertailua_0.pdf

Ratikan CO2-päästöt matkustajakilometriä kohti ovat matalat moneen muuhun kulutapaan verrattuna

Ratikka tuo kaupungeille useita imagohyötyjä

- Kestävästi kehittyvä kaupunki
- “Oikea kaupunki” (esim. Bergen)
- Hyötyjä jo suunnitteluvaiheessa (Turku, Vantaa)
- Nousu investorien seurantaan
- Näkyvyys mediassa
- Parantuneet kulkuyhteydet voivat houkutella joukkoliikenteeseen uusia käyttäjäryhmiä sekä kaupunkiin uusia yrityksiä

Kiinteistöjen arvonnousu alkaa jo rakentamispäätösten jälkeen

- Tyypillisesti rakentaminen keskittyy ratikkalinjan varrelle sekä kiinteistöjen arvot kasvavat
- Kansainvälisten tutkimusten mukaan ratikka nostaa kiinteistöjen arvoa n. 800 metrin säteellä pysäkeistä
 - Asuntotontit 1-8 % kasvu
 - Toimitilatontit 0-5 % kasvu
- Raide-Jokerin rakentamispäätöksen jälkeen 800 metrin säteellä olevien asuntojen hinnat kasvoivat keskimäärin 6 % muita alueita nopeammin
- Myös Tampereella vastaavassa tilanteessa asunnot olivat noin 3 % muiden alueiden asuntoja kalliimpia

Työmarkkina-alue kasvaa parantuneiden yhteyksien myötä

- Parantunut ja luotettava joukkoliikenne kasvattaa työmarkkina-aluetta
- Työntekijöillä enemmän valinnanvaraa, työnantajien näkökulmasta osaajapooli kasvaa
- Työn vastaanottaminen helpottuu, esim. lähiöiden yksinhuoltajat
- Raideliikenne voi tukea keskittyminen syntyä vahvistumista (Kaupin kampus)

Aluetaloudellisia faktoja

(Moretti 2021, Lavoratori & Castellani 2021, Carlino et al. 2007)

- Siirtyminen pienemmästä klusterista suurempaan lisää innovaattorin tuottavuutta => koolla on väliä
- Urbanisaation tuottamat ulkoisvaikutukset (urbanisation externalities) toimivat kaupunkitasolla
- Erikoistumisen tuottamat ulkoisvaikutukset toimivat lähellä – 1 km²
- Työpaikkatiiviiden kaksinkertaistuminen metropolialueella kasvattaa jokaisen työntekijän patentointiaktiivisuutta 20 %
- Suomessa kaupungin tiiviiden kaksinkertaistuminen kasvattaa aluetalouden tuottavuutta 4-5 %

Yhdyskuntarakenteen "kiinnittyminen"

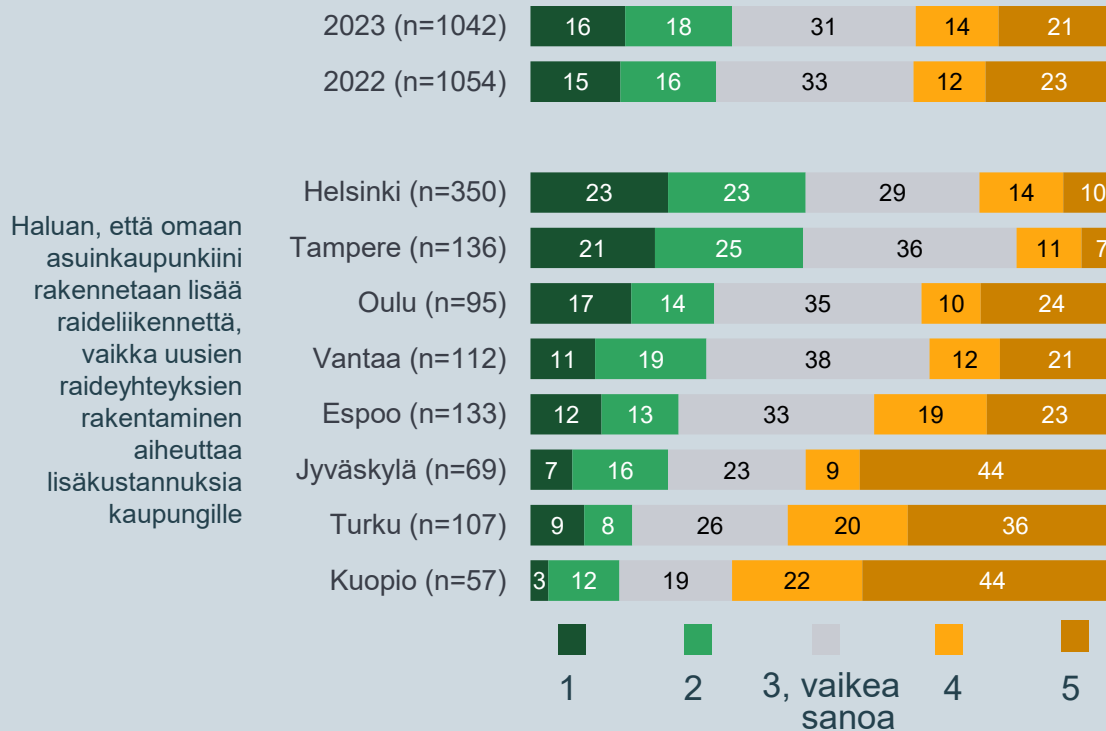
- Raideliikenne on pitkäikäistä, reitit vakaita
- Luo kehittäjille ja investoreille turvaa
- Ohjaa kaupunkisuunnittelua pitkäjänteisesti

Ratikka tarjoaa erinomaisen käyttäjäkokemuksen

- Keskustelu liikkuu tyypillisesti teknisten asioiden ympärillä kuten välityskyky tai kapasiteetti
- Osalla käyttäjistä ei aina vaihtoehtoja, mutta usealla oma auto
- Käyttäjäkokemus on oleellista; ratikan kokemus on immerstiivinen, läsnäoloa kaupunkitilassa
- Kaikki käyttävät ratikkaa, myös miesoletut
- Ratikan käyttäjät ovat keskimääräistä joukkoliikenteen käyttäjää tyytyväisempiä palveluun sekä Tampereella että Helsingissä
- Ratikalla matkustaminen koetaan helppona, ympäristöystävällisenä, turvallisena sekä luotettavana vaihtoehtona

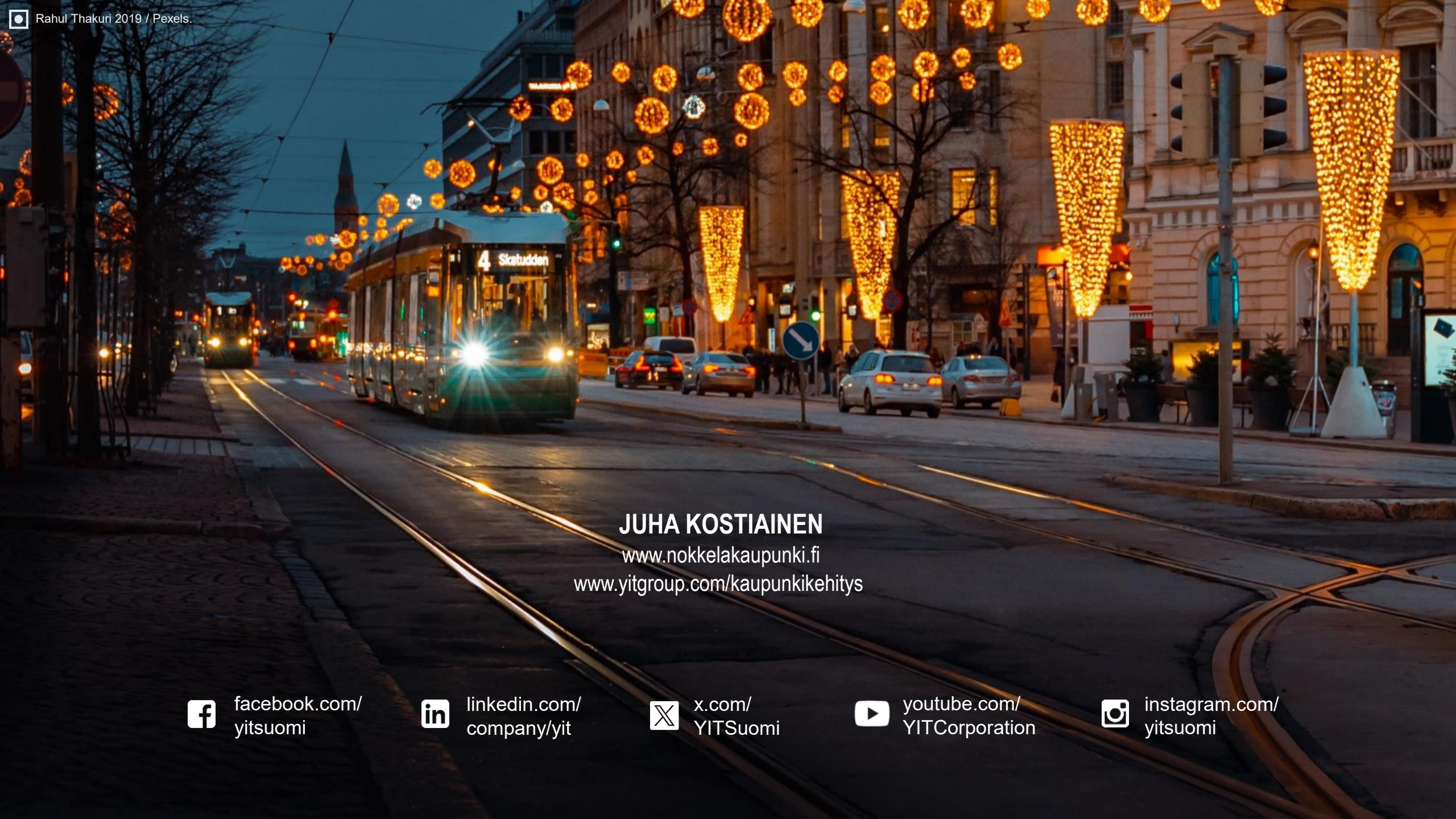
Raideliikenteeseen halutaan panostaa etenkin Helsingissä ja Tampereella

Miten näet raideliikenteen tulevaisuuden omassa kaupungissasi? (%)

Haluan, että omaan asuin-kaupunkiini rakennetaan lisää raideliikennettä, vaikka uusien raideyhteyksien rakentaminen aiheuttaa lisäkustannuksia kaupungille

En halua lisää raideliikennettä, vaan odotan, että oma asuin-kaupunkiini panostaa muihin liikenumuotoihin

JUHA KOSTIAINEN

www.nokkelakaupunki.fi

www.yitgroup.com/kaupunkikehitys

[facebook.com/
yitsuomi](https://facebook.com/yitsuomi)

[linkedin.com/
company/yit](https://linkedin.com/company/yit)

[x.com/
YITSuomi](https://x.com/YITSuomi)

[youtube.com/
YITCorporation](https://youtube.com/YITCorporation)

[instagram.com/
yitsuomi](https://instagram.com/yitsuomi)